

Szász Olivér emlékére

Faludi Viktória

Szomorúan búcsúzunk Szász Olivértól, a papíripar meghatározó személyiségétől, aki hosszan tartó szenvedés után 2014. december 10-én távozott az élők sorából. Életútját felelevenítő visszaemlékezéséből néhány szakmai állomást kiragadva idézzük fel munkásságát.

„...1955 év októberében papírgyári alkalmazott lettem... A papírgyárban talán két hónapot

foglalkoztam, ismerkedtem az erőmű dolgaival, amikor megint egy jelentős fordulat következett be. A főnököm írásztala előtt álltam, várva, hogy német nyelven folytatott telefonbeszélgetését befejezze. Ekkor a telefonbeszédet megszakítva, a titkárnőtől kérdezett egy szót német nyelven. Nekem azonnal beugrott a német szó, és megmondtam. Nagy szemekkel rám nézett, a beszélgetést követően pedig megkérdezte, hogy beszélek-e németül. Szerényen közöltem, hogy valamikor igen, közel tíz év kihagyása miatt fő-

leg értem, mint beszélem a nyelvet. Nyelvtan ismerete hiányában, hallás után tanultam. Ott helyben közölte, hogy a mai naptól az előkészületben lévő papírgépi beruházással kell foglalkoznom. Át kellett adnom az erőmű anyagait a kijelölt kollégámnak. Én, mint hőerőgépész! Azt sem tudtam, hogyan néz ki egy papírgép...

Így lettem papírgyártó, és ezzel kezdődött papíripari karrierem, mindez 1955 vége felé. Ettől a naptól kezdve minden külföldi szállítóval folytatott tárgyaláson részt vettem. Itt gátlásaim

miatt nem sokat beszéltem, csak figyeltem, és adott esetben súgtam a főnökömnek. Nem volt műszaki ember, de igen jó érzékkel rendelkezett. Egyszer megunta a sugdolódzásomat, és azt mondta: »Amíg a tárgyaló partnere nem beszél jobban magyarul, mint maga németül, addig ne legyenek gátlásai!«...

Akkor ez a papírgépi beruházás volt az egész könnyűipar legnagyobb vállalkozása. Egy 24 éves fiatalembernek ez egy nagy és kitüntető feladat volt.

Míndeközben jött az újabb fordulat, 1956!...

...A beruházás sikerrel járt. Egy néhány hónapos csúszást nem lehetett korrigálni, ami az 56-os forradalom miatt következett be. Munkaadóim értékelték tevékenységemet, ami kifejezésre került az 1959 májusában tartott ünnepélyes avatáson, amikor is 28 évesen az Elnöki Tanács által adományozott Munka Érdemérem kitüntetésben részesítettek.

Az ünnepséget követő néhány hét múlva behívatott az igazgatóm. Közölte velem, hogy Papíripari

Központi Gépjavító vezetői beosztására kíván ki nevezni. Megijedtem a feladattól, mert közismert volt, hogy egy darázsfészek, másrészt 120-130 fős kis gépgyár volt... Mai szóhasználatlál élve, kihívásnak tekintettem a feladatot. Megtaláltam a darázsfészek góciát, megtaláltam a hangnemet. ... Senkit nem mozdítottam el a helyéről. Mondanom sem kell, hogy jöttek a besúgóok, jóakarók, akiket azzal szereltem le, hogy odahívtam a távol lévő besúgotat, és kértem az illetőt, hogy most ismételje meg a mondottakat. Soha többet nem jöt-

tek ilyen jellegű panaszokkal, beállt a nyugalom. Mindenki ráért a munkájával foglalkozni. Egyszerűnek tűnik, de nem volt könnyű.

1963-ban megalakult a Papíripari Vállalat. Az ország összes papírgyárát, papírfeldolgozó gyárát egy nagyvállalatba tömörítették. ...Munkarendben sorozatosan kellett az egyes gyáregységeket meglátogatni. A legszörnyűbb az volt, hogy a munkavédelmet is ide sorolták. Akármelyik gyárban súlyos vagy halálos baleset történt, éjjel-nappal ott kellett lennem. Volt olyan tragikus éjszaka, amikor három halálos baleset is történt. Senkinek nem kívánom azt a stresszhelyzetet, lelki terhet, amit ezek az események okoztak. De hála Istennek, rövidesen rájöttem, hogy ez a szervezeti felállás nem vezet a kitűzött célhoz. A felismerés hatására átszervezés történt. A nagyvállalati feladatok ellátására egy önálló központ alakult, ahová áthelyezéssel kerültem, gyakorlatilag azonos feladatokkal. A Csepeli Papírgyár önálló vezetést kapott.

Az új gazdasági mechanizmus bevezetése, a gazdasági szemlélet erősödése arra ösztönzött, hogy elvégezzem a gazdasági mérnök egyetemet, és ezzel a második diplomával nagyobb feladat ellátására is alkalmassá váltam.

További előmenetelemet egy tragikus esemény motiválta. Közvetlen főnököm, a műszaki főosztály vezetője hirtelen elhunyt. Utódjául engem neveztek ki. A munkaterületem így jelentősen bővült. A főosztály a gépészeti, műszer-automatika, biztonságtechnika, munkavédelmi és szervezési osztályból állt. Hihetetlenül jó gárda volt valamennyi, akikkel már évekkkel ezelőtt együtt dolgoztam.

1974 októberében a vezérigazgatónk nyugdíjba vonult, helyére az akkori műszaki igazgatót nevezték ki. Ebben az időben szólt telefonon a vezérigazgató titkárnője, hogy azonnal menjek le, mert engem várnak. Nem értettem a dolgot, de mentem. Rögtön kocsiba ültünk, és a miniszteriumba mentünk, mindenki hallgatott. Az már gyanút keltett bennem, hogy a „vörös szőnyeges” folyosóra mentünk, ahol a miniszter és helyette-

sei irodái voltak. Az illetékes miniszterhelyettes irodájába tértünk be, ahol a miniszterhelyettes asszony szívélyesen fogadott bennünket. Rövid előzetes után a miniszterhelyettes, méltatás mellett, átadta a vezérigazgatónak a nyugdíjazási okmányokat. Ezt követően a műszaki igazgatónak adta át a vezérigazgatói kinevezést. Nagy meglepetésemre ezután rám nézett, majd örömet fejezte ki, hogy átadhatja nekem a műszaki igazgatói kinevezést. A sok választható mérnökkeléga közül, hogy miért engem szemeltek ki, azt csak a feletteseim mondhatják meg. Gondolom, az addigi tevékenységem elismerése motiválta a döntést. Az elismerést korábban több esetben is éreztem kitüntetések formájában:

Az Elnöki Tanács jóváhagyásával kapott kormánykitüntetésem:

- ♦ 1959 – Munka Érdemérem,
- ♦ 1966 és 1977 – Munka Érdemrend ezüst fokozat,
- ♦ 1984 – Ötvös Loránd Díj,
- ♦ 1986 – Április Negyedik Érdemrend.

Miniszteri és vállalati kitüntetések:

- ♦ 1972, 1973, 1974 és 1977 – Szakma Kiváló Dolgozója,
- ♦ 1981 – Kiváló Munkáért.

Ezen időszak alatt fejeződött be a Lábatlani Papírgyár építése és beüzemelése, a Dunaújvárosi Papírgyár, a Nyíregyházi Papírgyár, a Budafoki Kartongép, a Csepeli Hullámlémezgyárak, a feldolgozóipar rekonstrukciója, hogy csak a nagyokat említsem. Mindezen feladatokkal együtt járt, hogy sokat kellett külföldre mennem, ami a tevékenység velejárója. Ehhez kellett egy családi háttér! 1988 végén döntöttem úgy, hogy kérem kordedvezményes nyugdíjaztatásomat. Az volt a véleményem, hogy az iparág jellemzője a nagy értékű eszközállomány, így az új fejlesztéseket olyan személy kezdje el, aki be is tudja fejezni.

1990. január 1-jétől nyugdíjas lettem. Mindez három hónapig tartott, mert egy dániai cég magyar képviselőjét vállaltam hosszú időn keresztül.”